

Дослідження ринку засобів для лікування себорейного дерматиту волосистої частини голови

В. А. Солодовник, Н. О. Ткаченко, С. А. Гладишева, Фаді Ал Зедан

Запорізький державний медичний університет, Україна

Сучасний арсенал лікарських і косметичних засобів, що використовують у терапії себорейного дерматиту волосистої частини голови, доволі різноманітний. Сьогодні фармацевтичний ринок динамічно розвивається і являє собою складну гетерогенну систему, що зумовлює необхідність дослідження його стану та формування інформаційної бази щодо динаміки асортименту, цін і доступності препаратів.

Мета роботи – формування інформаційного масиву про лікарські засоби (ЛЗ) та лікувальну косметику, що застосовуються в лікуванні себорейного дерматиту волосистої частини голови (СД ВЧГ), та обґрунтування на підставі маркетингового аналізу доцільності створення нового фармацевтичного препарату на основі субстанції октопіроксу.

Матеріали та методи. Як інформаційні матеріали використали Державний реєстр лікарських засобів України, довідник лікарських засобів «Компендіум онлайн», інтернет-ресурси з пошуку ліків в аптеках України «GeoApteka» та «Tabletki.ua». У роботі застосували маркетинговий метод, методи моніторингу, логічного узагальнення, угруповання та графічний метод дослідження.

Результати. Здійснили комплексне маркетингове оцінювання українського фармацевтичного ринку засобів, що застосовуються в терапії СД ВЧГ, котра враховувала гетерогенну структуру: два напрями – ЛЗ і засоби лікувальної косметики.

Висновки. Сформували сучасний арсенал засобів за двома напрямками: сегмент «ЛЗ» налічує 26 препаратів підгрупи D01A «Противогрибкові препарати для місцевого застосування» і підгрупи D11A «Інші дерматологічні препарати»; сегмент «КЗ» – 71 косметичний засіб (переважають засоби на основі октопіроксу – 12 пропозицій). За формою виготовлення переважають рідкі форми: шампуні, тоніки, розчини, сироватки. Усі засоби за критерієм «порядок відпуску з аптеки» належать до безрецептурних, але перед їхнім застосуванням обов'язково потрібна консультація лікаря для врахування особливостей кожного хворого. Для сегмента ринку, що аналізували, характерний дефіцит комбінованих препаратів і мала кількість пропозицій від вітчизняних виробників.

Исследование рынка средств для лечения себорейного дерматита волосистой части головы

В. А. Солодовник, Н. А. Ткаченко, С. А. Гладышева, Фади Ал Зедан

Современный арсенал лекарственных и косметических средств, используемых в терапии себорейного дерматита волосистой части головы, достаточно разнообразен. Сегодня фармацевтический рынок динамично развивается и представляет собой сложную гетерогенную систему, что обуславливает необходимость исследования его состояния и формирования информационной базы относительно динамики ассортимента, цен и доступности препаратов.

Цель работы – формирование информационного массива о лекарственных средствах (ЛС) и лечебной косметике, которые используют в лечении себорейного дерматита волосистой части головы (СД ВЧГ) и обоснования на базе маркетингового анализа целесообразности создания нового фармацевтического препарата на основе субстанции октопирокса.

Материалы и методы. В качестве информационных материалов использовали Государственный реестр лекарственных средств Украины, справочник лекарственных средств «Компендиум онлайн», интернет-ресурсы по поиску лекарств в аптеках Украины «GeoApteka» и «Tabletki.ua». В работе применены маркетинговый метод, методы мониторинга, логического обобщения, группировки и графический метод исследования.

Результаты. Осуществлена комплексная маркетинговая оценка украинского фармацевтического рынка средств, применяемых в терапии СД ВЧГ, которая учитывала гетерогенную структуру: два направления – ЛС и средства лечебной косметики.

Выводы. Сформирован современный арсенал средств по двум направлениям: сегмент «ЛС» насчитывает 26 препаратов подгруппы D01A «Противогрибковые препараты для местного применения» и подгруппы D11A «Другие дерматологические препараты»; сегмент «КС» – 71 косметическое средство (преобладают средства на основе октопирокса – 12 предложений). По форме изготовления преобладают жидкие формы: шампуни, тоники, растворы, сыворотки. Все средства за критерием «порядок отпуска из аптеки» относятся к безрецептурным, но перед их применением обязательно необходима консультация врача для

ВІДОМОСТІ ПРО СТАТТЮ

<http://pharmed.zsmu.edu.ua/article/view/123730>

УДК: 339.13.021 : [615.263.5 : 616.594.1 – 085]
DOI: 10.14739/2409-2932.2018.1.123730

Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. – 2018. – Т. 11, № 1(26). – С. 112–118

Ключові слова: себорейний дерматит, маркетингові дослідження, фармацевтичний ринок.

E-mail: tkachenkonat2@gmail.com

Надійшла до редакції: 10.01.2018 // Після доопрацювання: 12.01.2018 // Прийнято до друку: 15.01.2018

учета особенностей каждого больного. Для анализируемого сегмента рынка характерен дефицит комбинированных препаратов и небольшое количество предложений от отечественных производителей.

Ключевые слова: себорейный дерматит, маркетинговые исследования, фармацевтический рынок.

Актуальные вопросы фармацевтической и медицинской науки и практики. – 2018. – Т. 11, № 1(26). – С. 112–118

Study of medicines' market for the treatment of seborrheic dermatitis of the pilar part of head

V. A. Solodovnik, N. O. Tkachenko, S. A. Gladysheva, Fadi Al Zedan

Modern arsenal of medicines and cosmetics used for the therapy of seborrheic dermatitis of the pilar part of head is various enough. Today pharmaceutical market keeps developing and constitutes a complex system that causes the necessity of its investigation and forming the informational base concerning the dynamics of assortment, prices and availability of medicines.

The aim of work is forming the informational file about medicines and cosmetics which are used in treatment of seborrheic dermatitis of the pilar part of head and advisability substantiation of the creation of new medication with Octopirox on the base of marketing analysis.

Materials and methods. As informative materials we used: the State register of medications of Ukraine; reference book of medications "Compendium on-line"; internet resources on the search of medications in the pharmacies of Ukraine "GeoApteka" and "Tabletki.ua". A marketing method, monitoring methods, logical generalization, groupment and graphic methods were applied in-process of research.

Results. Complex marketing evaluation of the Ukrainian pharmaceutical market of medications used for the therapy of seborrheic dermatitis of the pilar part of head was carried out taking into account heterogeneous structure in two trends: medicines and cosmetics.

Conclusion. Modern arsenal of medicines was organized in two trends: segment of medicines consists of 26 medications of D01A subgroup "Antifungals for topical use" and D11A subgroup "Other dermatologic medications"; "KC" segment has 71 cosmetics (cosmetics with Octopirox prevail – 12 propositions). In form of making, the liquids prevail – shampoo, tonics, solutions, serums. All tools concerning "Order of dispensing" are available without a prescription but before their using the doctor's advice taking into account individuality of each patient is needed. The analyzable market segment is characterized by the deficiency of combined drugs and no great amount of proposals of domestic producers. Next scientific research outlook. All referred above determines perspective direction and advisability of the creation of the new medication with Octopirox.

Key words: seborrheic dermatitis, market research, pharmaceutical economics.

Current issues in pharmacy and medicine: science and practice 2018; 11 (1), 112–118

Себорейний дерматит (СД) – хронічне запальне захворювання шкіри, що пов'язане з підвищенням кількості та зміною якості шкірного сала, а також активізації умовно-патогенного грибка сапрофітової флори. Себорейний дерматит волосистої частини голови (СД ВЧГ) – це вкрай специфічне хронічне захворювання, що погіршує зовнішній вигляд людини, спричиняючи дискомфорт і моральні страждання. Як можливі причини, котрі впливають на виникнення, розвиток захворювання, розглядають метаболічні, генетичні та вплив довкілля [1].

СД ВЧГ трапляється майже у 3–5 % від загальної кількості дорослого населення у віковій групі в межах 20–50 років. Захворювання, що передують себорейному дерматиту (лупа, себорея), виявляють значно частіше. У групі ризику перебувають підлітки, люди з генетичною схильністю, ВІЛ-інфіковані. З урахуванням поширеності та багатофакторності етіопатогенезу СД вибір ефективної терапії є однією з актуальних проблем сучасної медицини. Лікування СД є комплексним, спрямоване як на усунення клінічних проявів, так і на корекцію захворювань, що спричинили його виникнення. Передовсім передбачена нормалізація режиму харчування, рекомендована гіпоалергенна дієта. Місцево вдаються до етіотропної терапії, використовуючи протигрибкові препарати. Якщо антигрибкові препарати неефективні, призначають гормональні, а при ускладненні (піодермія) – антибактеріальні засоби [2,3].

Сучасний арсенал лікарських і косметичних засобів,

що використовуються в терапії СД ВЧГ, доволі різноманітний. Сьогодні фармацевтичний ринок динамічно розвивається та являє собою складну гетерогенну систему, що зумовлює необхідність дослідження його стану та формування інформаційної бази щодо динаміки асортименту, цін і доступності препаратів.

Мета роботи

Формування інформаційного масиву про ЛЗ та лікувальну косметику, що застосовуються в лікуванні себорейного дерматиту волосистої частини голови, та обґрунтування на підставі маркетингового аналізу доцільності створення нового фармацевтичного препарату на основі субстанції октопіроксу.

Матеріали і методи дослідження

Як інформаційні матеріали використовували Державний реєстр лікарських засобів України [4], довідник лікарських засобів «Компендіум онлайн» [5], інтернет-ресурси з пошуку ліків в аптеках України «GeoApteka» [6] та «Tabletki.ua» [7], гуртові пропозиції лікарських засобів для аптек згідно з програмним комплексом «Аптека» [8]. Застосували маркетинговий метод, методи моніторингу, логічного узагальнення, групування та графічний метод дослідження. Дані, що одержали, систематизовані та наочно наведені в діаграмах із поясненнями та висновками.

Результати та їх обговорення

Для досягнення поставленої мети та системного аналізу фармацевтичного ринку засобів для лікування СД здійснили комплексне маркетингове оцінювання українського фармацевтичного ринку, що враховувало гетерогенну структуру: два напрями – лікарські засоби (ЛЗ) та засоби лікувальної косметики. Згідно з уніфікованою анатомо-терапевтичною та хімічною класифікаційною системою АТС (Anatomical Therapeutic Chemical) сформували інформаційний масив із 26 лікарських препаратів (сегмент «ЛЗ») та 71 косметичного засобу (сегмент «КЗ»).

Асортимент ЛЗ дослідили згідно з Державним реєстром лікарських засобів України. Встановили, що станом на 01.09.2017 р. в Україні зареєстровано 26 препаратів для лікування СД ВЧГ. Під час внутрішньогрупового аналізу виявили, що структуру асортименту сформовано ЛЗ групою D, що містить 2 підгрупи протисеборейних засобів. Серед них провідну позицію посідає підгрупа D01A «Противіробкові препарати для місцевого застосування» (D01A C08 – кетоконазол), на

яку припадає 69 % за кількістю препаратів; друге місце – підгрупа D11A «Інші дерматологічні препарати» (D11A C30 – кетоконазол + піритіон цинк, D11A X12 – піритіон цинк) з 31 % відповідно.

Структуру сегмента «КЗ» (табл. 1) сформовано засобами на основі октопіроксу (піроктон оламіну) (16,9 % за кількістю препаратів), піритіон цинку (22,53 %), октопіроксу (піроктон оламіну) + піритіон цинку (4,22 %), дисульфід селену (19,71 %), клімбазолу (1,4 %), саліцилової кислоти (4,22 %), березового дьогтю (9,86 %), інших біологічно активних компонентів (21,13 %).

Аналіз складу засобів показав, що препарати сегмента «ЛЗ» є переважно однокомпонентними (84,61 %), частка комбінованих – 15,39 %. Це стосується і сегмента «КЗ»: у 60 % випадків це косметика на основі однієї діючої речовини, у 40 % – комбінована косметика. Вона переважно представлена комбінаціями на основі октопіроксу (піроктон оламіну) + піритіон цинку.

Під час сегментації ринку за формами виготовлення встановили, що у сегменті «ЛЗ» протисеборейні засоби

Таблиця 1. Структура сегмента «лікувальна косметика»

№	Активні компоненти	Торгова назва, косметична форма	Фірма-виробник
Октопірокс, Piroctone Olamine (Октопірокс, Піроктон Оламін)			
1	Октопірокс, Piroctone Olamine + ламерон	«Active Shampoo Antischuppen», Активний шампунь проти лупи, 250 мл	Chwarzkopf Professional (Німеччина)
2	Октопірокс, Piroctone Olamine + ламерон	«Peeling Shampoo», Шампунь-пілінг проти лупи, 250 мл	Chwarzkopf Professional (Німеччина)
3	Октопірокс, Piroctone Olamine + гідролізований кератин, кофеїн, пантенол, рицинова олія, алантоїн	Seborin Shampoo, Шампунь у пластиковому флаконі по 250 мл	Schwarzkopf & Henkel (Німеччина)
4	Октопірокс, Piroctone Olamine, гідролізований кератин, кофеїн, пантенол, рицинова олія, алантоїн	Seborin 3-Fach-Effekt Shampoo, Шампунь у пластиковому флаконі по 250 мл	Schwarzkopf & Henkel (Німеччина)
5	Октопірокс, Піроктон Оламін	SEBORIN HAARWASSER, Тонік у пластиковій банці по 400 мл	Schwarzkopf & Henkel (Німеччина)
6	Октопірокс, Piroctone Olamine, екстракт мирта, кропиви, мальви та ментол	Purifying Fluid, Шампунь у пластиковому флаконі по 100 мл	«ICSEA Helen Seward s.a.s.» (Італія)
7	Октопірокс, Piroctone Olamine, екстракт мирта, кропиви, мальви, мікрогранули абрикосових кісточок	Peeling Gel, Гель у пластиковій тубі по 100 мл	«ICSEA Helen Seward s.a.s.» (Італія)
8	Октопірокс, Piroctone Olamine, екстракт кропиви, ефірне масло лаванди, вітамін PP, солі цинку та екстракт дріжджів	Purifying Hair Tonic, Гель у пластиковому флаконі з дозатором по 100 мл	«ICSEA Helen Seward s.a.s.» (Італія)
9	Октопірокс, Piroctone Olamine, ефірні олії чайного дерева, евкаліпту та м'яти, сульфат цинку	Purifying Hair Tonic, Спрей з дозатором по 100 мл	Компанія Pierre Fabre, Laboratoires Rene Furterer (Франція)
10	Октопірокс, Piroctone Olamine, саліцилова кислота, фітопур, альфа-бісаболол	Antidandruff Bath Lotion, Лосьйон у пластиковому флаконі об'ємом 150 мл	Lisap (Італія)
11	Октопірокс, Piroctone Olamine + гексамідину діізотіонат і сірка	«Shampooing Antipelliculaire», Шампунь у пластиковому флаконі по 250 мл	Keranove (Франція)
12	Октопірокс, Piroctone Olamine, рамноза та АОКС – комплекс	Kerastase Specifique Cure Anti-Pelliculaire, Ампули з сироваткою, у картонній упаковці, № 12 по 6 мл	Kerastase (Франція)
Октопірокс, Piroctone Olamine (Октопірокс, Піроктон Оламін) + Pyrithione zinc (Піритіон цинк)			
1	Октопірокс, Piroctone Olamine, піритіонат цинку, клімбазол	Wella SP Clear Scalp, Лосьйон у пластиковій тубі по 125 мл	Wella (Німеччина)
2	Октопірокс, Piroctone Olamine, піритіонат цинку, клімбазол	Wella SP Clear Scalp Shampeeling, Шампунь у флаконі по 150 мл	Wella (Німеччина)
3	Октопірокс, Piroctone Olamine, піритіонат цинку, клімбазол, екстракти прополісу, піхти, лопуха, кропиви, ромашки, подорожника та хмелю, сік алое, рицинова олія, гліцин, канон і вітаміни А, F, PP	Mirra Professional, Шампунь у пластиковій тубі по 150 мл	Mirra professional (Російська Федерація)

Продовження таблиці 1.

№	Активні компоненти	Торгова назва, косметична форма	Фірма-виробник
Pyrithione zinc (Піритіон цинк)			
1	Pyrithione zinc (піритіон цинк)	Frederm Zinc Dermatological Anti-Dandruff Shampoo, Шампунь по 200 мл	Shering-Plough (Бельгія)
2	Pyrithione zinc (піритіон цинк), альфа-бісаболол	L'Oreal Professionnel Instant Clear Pure Anti-Dandruff Shampoo, Шампунь по 250 мл	L'Oreal Professionnel (Франція)
3	Pyrithione zinc (піритіон цинк), альфа-бісаболол	Instant Clear Nutritive Shampoo, Шампунь по 250 мл	L'Oreal Professionnel (Франція)
4	Pyrithione zinc (піритіон цинк), кислота саліцилова	Kerastase Specifique Bain Anti-Pelliculaire Shampoo, шампунь по 250 мл	Kerastase (Франція)
5	Pyrithione zinc (піритіон цинк), алантоїн	Otium Unique Shampoo, дозований шампунь по 250 мл	Estel Professional (Російська Федерація)
6	Піритіон цинк	ФРИДЕРМ™ ЦИНК FREEDERM, шампунь по 250 мл	Schering-Plough (США)
7	Pyrithione zinc (піритіон цинк), Д-пантенол та гліцерин	«ЦИНК» Лібрідерм LIBREDERM, шампунь по 250 мл	Зелдіс (Російська Федерація)
8	Pyrithione zinc (піритіон цинк), ефірна олія лаванди, шавлії та мирри	Purifying Gel, Гель по 150 мл	Davines (Італія)
9	Pyrithione zinc (піритіон цинк)	Wella SP Clear Scalp Mask, Пластикові банки по 200 мл	Wella (Німеччина)
10	Pyrithione zinc (піритіон цинк), ефірні олії чайного дерева, чебрецю, апельсина, ялівцю та розмарину, абрикосові кісточки, амід молочної кислоти та камфора	Melaleuca Anti-Dandruff Exfoliating Gel Rene Furterer, Гель-ексfolіант з охолоджуючим ефектом по 75 мл	Компанія Pierre Fabre, Laboratoires Rene Furterer (Франція)
11	Pyrithione zinc (піритіон цинк)	«Pantene Pro-V», Шампунь у флаконі по 200 мл	Procter & Gamble (США)
12	Pyrithione zinc (піритіон цинк)	«Wash & Go», Шампунь у флаконі по 200 мл	Procter & Gamble (США)
13	Pyrithione zinc (піритіон цинк)	«Head & Shoulders»2 в 1, Шампунь у флаконі по 200 мл	Procter & Gamble (США)
14	Pyrithione zinc (піритіон цинк)	«Head & Shoulders»2 в 1, Шампунь у флаконі по 750 мл	Procter & Gamble (США)
15	Pyrithione zinc (піритіон цинк)	«Head & Shoulders»2 в 1, Шампунь у флаконі по 200 мл	Procter & Gamble (США)
16	Pyrithione zinc (піритіон цинк)	«Head & Shoulders»2 в 1, Шампунь у флаконі по 400 мл	Procter & Gamble (США)
Selenium disulphide (дисульфід селену)			
1	Selenium disulphide (дисульфід селену)	Dercos Anti-Pelliculaire Shampooing Traitant NEW (norm-oily hair), Шампунь по 250 мл	Laboratoires Vichy (Франція), серія Dercos
2	Selenium disulphide (дисульфід селену)	Сульсена шампунь проти лупи, 150 мл	ООО Амальгама Люкс (Україна)
3	Selenium disulphide (дисульфід селену)	Сульсена паста проти лупи 1 %, у тубі по 40 мл	ООО Амальгама Люкс (Україна)
4	Selenium disulphide (дисульфід селену)	Сульсена паста проти лупи 2 %, у тубі по 75 мл	ООО Амальгама Люкс (Україна)
5	Selenium disulphide (дисульфід селену)	СУЛЬСЕН МИТЕ, Паста профілактична 1 %, у тубі по 75 г	ООО Мірра (Російська Федерація)
6	Selenium disulphide (дисульфід селену)	СУЛЬСЕН МИТЕ, Шампунь 1 % по 250 мл	ООО Мірра (Російська Федерація)
7	Selenium disulphide (дисульфід селену)	СУЛЬСЕН ФОРТЕ, шампунь 2 %, 250 мл	Алые паруса, ВАТ НПКК (Україна)
8	Selenium disulphide (дисульфід селену)	СУЛЬСЕН ФОРТЕ Паста 2 % у тубі по 75 мл	Алые паруса, ВАТ НПКК (Україна)
9	Selenium disulphide (дисульфід селену)	СУЛЬСЕН МИТЕ, Паста 1 % у тубі, 40 г	ООО Мірра (Російська Федерація)
10	Selenium disulphide (дисульфід селену)	СУЛЬСЕН МИТЕ, Паста 1 % у пластиковій тубі, 75 г	ООО Мірра (Російська Федерація)
11	Selenium disulphide (дисульфід селену)	СУЛЬСЕН МИТЕ, Гель-мило профілактичне 1 %, 100 г	ООО Мірра (Російська Федерація)
12	Selenium disulphide (дисульфід селену)	СУЛЬСЕН ФОРТЕ, Гель-мило профілактичне 2%, 100 г	Алые паруса, ВАТ НПКК (Україна)
13	Selenium disulphide (дисульфід селену)	Selegel, Шампунь по 125 мл	Компанія Pierre Fabre, Laboratoires Ducray (Франція)
14	Selenium Disulphide (дисульфід селену), сірка та солі цинку	«Fructis», Шампунь по 250 мл	Laboratoires Garnier (Франція)
Climbazole (Клімбазол)			
1	Climbazole (клімбазол)	Anti-Schuppen Shampoo, Шампунь по 250 мл	Wella (Німеччина)
Acid salicylic (Саліцилова кислота)			
1	Саліцилова кислота, кертіол	Ducray Kertyol P.S.O., Шампунь по 125 мл	Компанія Pierre Fabre, Laboratoires Ducray (Франція)
2	Саліцилова кислота та комплекс ефірних олій (чайного дерева, кипариса та ладану)	Phytosylic, Шампунь по 200 мл	Laboratoires Phytosolba (Phyto-Lierac) (Франція)
3	Саліцилова кислота, дьоготь ялівцю, спиртовий екстракт зелених мікроводостей	ALGOPIX, Альгопікс, Розчин для зовнішнього застосування по 200 г	Medica AD (Болгарія)

Продовження таблиці 1.

№	Активні компоненти	Торгова назва, косметична форма	Фірма-виробник
Coal Tar (Березовий дьоготь)			
1	Березовий дьоготь та алантоїн	Лібридерм дьоготь LIBREDERM, Шампунь по 250 мл	Зелдис (Російська Федерація)
2	Березовий дьоготь, екстракт череди, звіробю та чистотілу	Псорилом, Шампунь по 200 мл	ООО «Алкой» (Російська Федерація)
3	Натуральний березовий дьоготь	Дігтярний шампунь, Шампунь з дозатором по 250 мл	Ельффарма (Російська Федерація)
4	Березовий дьоготь, кислота молочна, екстракт куркуми, імбиру та дикої кориці	ФРИДЕРМ™ ДЬОГОТЬ FREEDERM, Шампунь по 150 мл	Schering-Plough (США)
5	Березовий дьоготь	Шампунь «911» дігтярний, Шампунь по 150 мл	«Невська косметика» (Російська Федерація)
6	Березовий дьоготь, мильний корінь, клімбазол, вітамін РР	Шампунь дігтярний «Аптечка Агафьи», Шампунь по 300 мл	Аптечка Агафьи (Російська Федерація)
7	Березовий дьоготь, цинк	Шампунь «Зелена аптека», Шампунь по 350 мл	ПП «Фармацевтична фабрика «НВО «Ельфа» (Україна)
Інші біологічно активні компоненти			
1	Кам'янувугільна смола, екстракти лопуха, шавлії, хвоща, звіробю та грициків, ефірна олія кипариса, розмарину та каяпутового дерева	Phytocoltar, Шампунь по 60 мл	Laboratoires Phytosolba (Phyto-Lierac) (Франція)
2	Екстракт настурції	Shampooing a la Capucine, Шампунь по 200 мл	Компанія Pierre Fabre, Laboratoires Klorane (Франція)
3	Екстракт мирта	Shampooing a l'Extrait de Myrte, Шампунь по 200 мл	Компанія Pierre Fabre, Laboratoires Klorane
4	Олія андироби	«Shampooing Anti-Pelliculaire», Шампунь по 200 мл	Thalgo Cosmetic (Франція)
5	Екстракт ялівцю	«Shampooing Antipelliculaire», Шампунь по 200 мл	Yves Rocher (Франція)
6	Ферменти з антибактеріальною дією, пантенол, а також екстракти чайного дерева, женьшеня, ананаса, ківі, гуави та кокоса	«Alfa-Enzyme Treatment Shampoo», Шампунь по 200 мл	Freeman (США)
7	Екстракти кропиви, шавлії, зеленого чаю, деревію, розмарину та живокосту	«Hair Repair Medicated Anti-Dandruff Shampoo Gel», Шампунь по 250 мл	St. Yves (Франція)
8	Екстракт берези та алое вера	«Anti-Schuppen Shampoo», Шампунь по 250 мл	Nivea (Німеччина)
9	Екстракт кедр	«Ultra Doux», Шампунь по 250 мл	Laboratoires Garnier (Франція)
10	Ефірна олія чайного дерева, чебрецю та шавлії, оригінальний комплекс Рене Фюртерер проти себореї	Melaleuca Shampoo For Oily Dandruff Rene Furterer Шампунь Мелалека, Шампунь по 150 мл	Компанія Pierre Fabre, Laboratoires Rene Furterer (Франція)
11	Ефірні олії чайного дерева, тмину, апельсина, соевий лецитин і комплекс Рене Фюртерер проти лупи	Melaleuca Shampoo For Dry Dandruff Rene Furterer Шампунь Мелалека, Шампунь по 150 мл	Компанія Pierre Fabre, Laboratoires Rene Furterer (Франція)
12	Рослині екстракти лаванди, розмарину та шавлії	Aquatonale Sebo-Normalizing Lotion – Себореюльючий лосьйон, Лосьйон 12 шт по 8 мл	FarmaVita (Італія)
13	Бетаїн, валін, Д-пантенол	Wella SP Clear Scalp Shampoo – Шампунь проти лупи, Шампунь по 250 мл	Wella (Німеччина)
14	Активні ліпосоми та екстракт алое вера	«Anti-Schuppen Tonikum», Тонік по 250 мл	Wella (Німеччина)
15	Д-пантенол, екстракт ромашки, кропиви, сосни, лопуха, розмарину, плюща, арніки та часнику	«pH-БАЛАНС» Лібридерм, Librederm, Шампунь по 250 мл	Зелдис (Російська Федерація)

для ВЧГ випускаються в таких лікарських формах: рідкі – шампуні (60 %), м'які – креми (28 %), тверді – таблетки (4%) і аерозолі (8%). У сегменті «КЗ» 70 % засобів становлять шампуні. Також до складу косметики входять пасти (8,45 %), гелі (5,6 %), лосьйони (4,22 %), тоніки і гель-мила (по 2,81 %), спреї, розчини в ампулах, розчини для зовнішнього застосування, косметичні маски (по 1,4 %) (рис. 1).

Структура цього ринку засобів для лікування СД ВЧГ за формами виготовлення розподілена на чотири групи: рідкі форми становлять 75,26 %, м'які – 19,59 %, тверді – 2,06 %, аерозолі – 3,09 %.

Вивчаючи ринок засобів для лікування СД ВЧГ за показником «оригінальний/генерик», визначили відповідність: 15/11 або 57,6%/42,4 %.

За критерієм «порядок відпуску з аптеки» всі засоби в сегменті «ЛЗ», відпускаються без рецепта (наказ МОЗ України № 41 від 19.01.2017 р.), але перед застосуванням обов'язково потребують консультації з лікарем.

Під час маркетингових досліджень проаналізували фірмову структуру вітчизняного фармацевтичного ринку. Нині більша частина двох сегментів представлена закордонними фірмами-виробниками – їхня частка становить 60 % (сегмент «ЛЗ») і 91 % (сегменті «КЗ»),

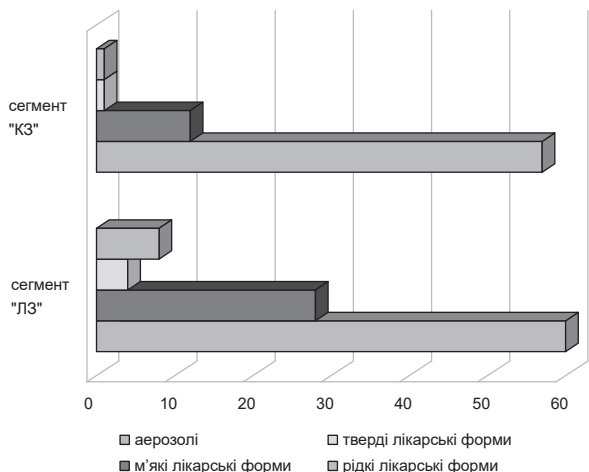

Рис. 1. Діаграма структури сегментів протисеборейних засобів ВЧГ за формами виготовлення.

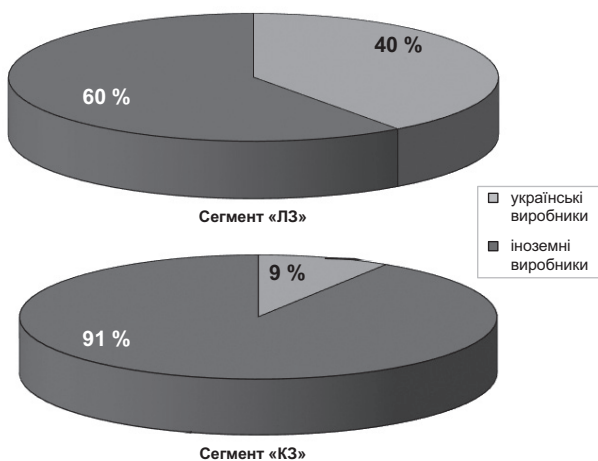

Рис. 2. Діаграма розподілу засобів для лікування СД ВЧГ на українському фармацевтичному ринку за місцем виробництва.

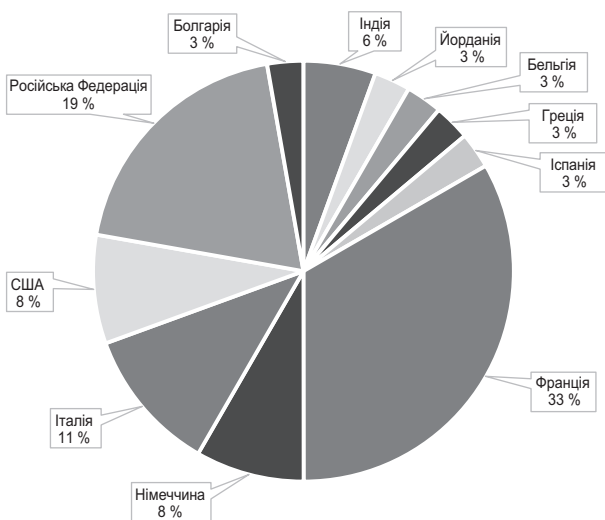

Рис. 3. Діаграма розподілу іноземних країн за кількістю фірм-виробників, що представлені на ринку України.

частка українських виробників для ЛЗ – 40 %, а для лікувально-косметичних – 9 % (рис. 2).

Серед іноземних країн-постачальників позицію лідера посідає Франція з компаніями Pierre Fabre (Laboratoires Rene Furterer, Laboratoires Ducray і Laboratoires Klorane), Chwartzkopf Professional, Keranove, Kerastase, Laboratoires Vichy, Laboratoires Garnier, Thalgo Cosmetic, Yves Rocher, St. Yves, L’Oreal Professionnel, Laboratoires Phytosolba (Phyto-Lierac). Друга позиція серед іноземних виробників – у Російської Федерації (7 фірм): Зелдис, «Аптечка Агафьи», «Невська косметика», Ельфарма, ООО «Алкой», ООО Мирра, Estel Professional. На третьому місці за кількістю фірм-виробників, що представлені косметичною продукцією на ринку України, – Італія – 4 фірми (FarmaVita, Davines, Lisap, «ICSEA Helen Seward s.a.s.») (рис. 3).

Серед українських виробників у виробництві названих сегментів значне місце посідають ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», м. Київ, ООО Амальгама Люкс та «Альє паруса», ВАТ НПКК, м. Миколаїв.

Як бачимо, український ринок протисеборейних засобів сформований переважно іноземними виробниками, що відкриває перспективні напрями для наступних досліджень щодо розробки нових вітчизняних засобів для лікування СД ВЧГ.

Висновки

1. Виконали маркетинговий аналіз ринку засобів, що застосовуються в терапії СД ВЧГ. Сформовано сучасний арсенал засобів за двома напрямками: сегмент «ЛЗ» налічує 26 препаратів підгрупи D01A «Протигрибкові препарати для місцевого застосування» та підгрупи D11A «Інші дерматологічні препарати»; сегмент «КЗ» – 71 косметичний засіб (переважають засоби на основі октопіроксу – 12 пропозицій).

2. За формою виготовлення переважають рідкі форми: шампуні, тоніки, розчини, сироватки. Усі засоби за критерієм «порядок відпуску з аптеки» належать до безрецептурних, але перед їхнім застосуванням обов’язково потрібна консультація лікаря для врахування індивідуальності кожного хворого. Для сегмента ринку, що аналізували, характерний дефіцит комбінованих препаратів і мала кількість пропозицій від вітчизняних виробників.

Перспективи подальших наукових досліджень. Відзначене зумовлює перспективний напрям і доцільність створення нового фармацевтичного препарату на основі субстанції октопіроксу.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflicts of Interest: authors have no conflict of interest to declare.

Відомості про авторів:

Солодовник В. А., аспірант каф. технології ліків, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Ткаченко Н. О., канд. фарм. наук, доцент каф. управління і економіки фармації, медичного та фармацевтичного правознавства, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Гладышева С. А., канд. фарм. наук, асистент каф. технології ліків, Запорізький державний медичний університет, Україна.
Фаді Ал Зедан, канд. фарм. наук, асистент каф. технології ліків, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Сведения об авторах:

Солодовник В. А., аспирант каф. технологии лекарств, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Ткаченко Н. А., канд. фарм. наук, доцент каф. управления и экономики фармации, медицинского и фармацевтического правоведения, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Гладышева С. А., канд. фарм. наук, ассистент каф. технологии лекарств, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Фаді Ал Зедан, канд. фарм. наук, ассистент каф. технологии лекарств, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Information about authors:

Solodovnik V. A., Aspirant, Department of Medicinal Preparations Technology, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.

Tkachenko N. O., PhD, Associate Professor, Department of Management and Pharmacy Economics, Medical and Pharmaceutical Commodity Research, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.

Gladysheva S. A., PhD, Teaching Assistant, Department of Medicinal Preparations Technology, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.

Fadi Al Zedan, PhD, Teaching Assistant, Department of Medicinal Preparations Technology, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.

Список літератури

- [1] Симптомы себорейного дерматиту // Vidpoviday.com [сайт]. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vidpoviday.com/seborejnyj-dermatit-na-oblichchi>.
- [2] Белоусова Т.А. Себорейный дерматит волосистой части головы : современные представления об этиологии, патогенезе и терапии

/ Т.А. Белоусова, М.А. Горячкина, Д.Г. Шранова // Вестник дерматологии и венерологии. – 2013. – №6. – С. 132–138.

- [3] Михнева Е.Н. Этапное лечение себорейного дерматита волосистой части головы / Е.Н. Михнева // Дерматология та венерологія. – 2012. – №2. – С. 44–47.
- [4] Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drz.kiev.ua>.
- [5] Компендиум. Лекарственные препараты [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://compendium.com.ua>.
- [6] GeoApteka [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <https://geoapteka.com.ua>.
- [7] Tabletki.ua [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <https://tabletki.ua>.
- [8] Программный комплекс «Аптека». Оптовые предложения [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://pharmbase.com.ua/poisk1>.

References

- [1] Symptomny seboreinogo dermatytu [Symptoms of seborrheic dermatitis]. *Vidpoviday.com*. Retrieved from <http://vidpoviday.com/seborejnyj-dermatit-na-oblichchi> [in Ukrainian].
- [2] Belousova, T. A., Goryachkina, M. A., & Katranova, D. G. (2013) Seborejnyj dermatit volosistoj chasti golovy: sovremennye predstavleniya ob etiolologii, patogeneze i terapii [Seborrheic scalp dermatitis: current concepts of its etiology, pathogenesis and therapy]. *Vestnik dermatologii i venerologii*, 6, 132–138. [in Russian].
- [3] Mikhnova, I. N. (2012) E'tapnoe lechenie seborejnogo dermatita volosistoj chasti golovy [Treatment of seborrheic dermatitis of the hairy part of the head]. *Dermatologiya i venerologiya*, 2, 44–47. [in Russian].
- [4] Derzhavnyi reiestr likarskykh zasobiv Ukrainy [State register of medications of Ukraine] Retrieved from <http://www.drz.kiev.ua>. [in Ukrainian].
- [5] Compendium. Lekarstvennye preparaty [Compendium. Medicinal preparations] Retrieved from <http://compendium.com.ua>. [in Russian].
- [6] GeoApteka Retrieved from <https://geoapteka.com.ua>.
- [7] Tabletki.ua Retrieved from <https://tabletki.ua>.
- [8] Programnyj kompleks "Apteka". Optovye predlozheniya [Programmatic complex "Pharmacy". Wholesale suggestions] Retrieved from <http://pharmbase.com.ua/poisk1>. [in Russian].